

DİVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Ata oğlu ataç togar.

“Oğul ahlâken babaya benzer.

It ısırmas, at tepmes tîme.

“İt ısırmaz, at tepmez deme.”

DİVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Ata acıg alımla yîse oğlının tîşı kamar.

“Babası acı elma yer oğlunun dişi kamaşır.”

Etlı tırnaklı adırmas.

“Et tırnaktan ayrılmaz.”

Aç îwek tok tölek.

“Aç (yemek için) acele eder, tok durur.”

DİVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Āç nē yîmes, tok nē tîmes.

“Aç ne yemez, tok ne demez.”

Edgü er süñüki erir, atı kalır.

“İyi adamın kemiği erir, adı kalır.”

Edgülükün kel isizlikin kelme.

“Hayır ile gel, şerle gelme.”

Ortak erden artuk almas.

“Ortak, ortaktan fazla (pay) almaz.”

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Erdem başı tıl.

“Terbiye başı dil.”

Arslan kökrese at ağakı tuşanur.

“Arslan kökrese atın ayağı kösteklenir.”

Er sözi bir edüz köki üç.

“Er sözü bir, eđer bađı üç.”

Ermegüke eşik art bolur.

“Tembele eşik, yokuş olur.”

DİVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Ernenke elig karı bözün üm tükemes.

“Bekâr adam elli arşın bezden don dikemez.”

Azuklug aruk ermes.

“Azığı olan (yolda) zayıflamaz, yorulmaz.”

Usukmışka sākıg kamug suw körünür.

“Susamışa serâbın hepsi su görünür.”

Esen îwek yök.

“Selâmette acele yok.”

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Eşyek (Eşek) ayur başım bolsa sondurıda suw içgey men.

“Eşek denizin suyunu içecek kadar başım (başım selâmet) olsa dermiş.

Agız yise köz uyaður.

“Ağız yese göz utanır.”

Oglak yiliksiz, oğlan biligsiz.

“Oğlak iliksiz, oğlan (sabi) bilig(ilim)siz.”

Oğlan işi iş bolmas, oglak münzi sap bolmas.

“Çocuğun yaptığı iş olmaz, oğlak boynuzundan sap olmadığı gibi.

DIVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Agılda oğlak togsa, arıkda otı öner.

“Ağılda oğlak doğsa su kenarında otu (rızkı) biter.”

Öküz ağakı bolgınça buzagu başı bolsa yîg.

“Öküz ayağı olmaktan buzağı başı olmak iyidir, hayırlıdır.”

Ögüngüçi üminde artatur.

“Kendini meth eden donunu pisler.”

İkki bugra igeşür otra kökegün yençilür.

“İki boğa güreşir, ortada gök sinek sıkışır, incinir.”

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Alp çerigde bilge tirigde.

“yiğit savaşta, bilge mecliste (belli olur).”

Alplar birle uruşma begler birle turuşma.

“Yiğitlerle vuruşma, beylerle mücadeleye kalkışma.”

Öldeçi sıçgan müş taşakı kaşır.

“Ölümü yaklaşmış (eceli gelmiş) fare, kedi hayası kaşır.”

Elig tutgınça ot tut.

“Ateş tutmak, kefil olmaktan hayırlıdır.”

DIVANÜ LÜAGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Ölög yüzi tumlug.

“Ölü yüzü soğuk.”

Alım kîç kalsa ađaklanur.

“Borç geç kalırsa ayaklanır.”

Üme kelse kut kelir.

“Misafir nasibiyle gelir.”

İm bilse er ölmes.

“Parolayı bilen ölmez.”

Emgek eginde kalmas.

“Alçak olan kişi omuzda kalmaz.”

Umunç Tenrike tut.

“Ricanı Allah’a yap.”

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Endik üme ewligni ağırlar.

“Ahmak misafir ev sahibine ikrâm eder.”

Anuk utru tutsa yökka sänmas.

“Hazır ikrâm misâfire ziyâfet verilmedi sayılmaz.”

İngen ırırasa botu bozlar.

“Deve inlerse hemcinsleri cevap verirler.”

Öt tütünsüz bolmas, yigit yāzüksüz bolmas.

“Ateş dumansız, genç günahsız (kabahatsız) olmaz.”

Öt tîse agız küymes.

“Ateş demekle agız yanmaz.”

DİVANÜ LÜGATİ-T TÜRK ATASÖZLERİ

Awçı neçe āl bilse ağıg anca yōl bilir.

“Avcı ne kadar hile bilse ayı o kadar (kaçacak) yol bilir.”

Öđ keçer kişi tuymas yalñuk oğlı menğü kalmas.

“Zamân geçer, insân doymaz, insanođlu ebedî yaşamaz.”

Evdeki buzagu öküz bolmas.

“Evdeki buzağı öküz olmaz.”

Ewlig tođgursa közi yolka bolur.

“Ev sahibi (yolcuyu) ne kadar doyursa gözü yoldadır.

(Gitmek, yoluna devam etmek ister.) ”

DİVANÜ LÜGATİ-T TÜRK ATASÖZLERİ

İl kalır törü kalmas.

“Vilayetten vazgeçilir, töre, âdetten vazgeçilmez.”

İwek sinek sütke tüşür.

“Aceleci sinek süte düşer.”

Atan yüki aş bolsa açka az körnür.

“Atmış deve yükü aş olsa açka az görünür.”

Böri koşnısın yîmes.

“Kurt komşusunu yemez.”

Böriniñ ortakı kuzgunnuñ yıgaç başında.

“Kurdun ortağı kuzgun ağaç başında.”

DIVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Oglak yiliksiz, oğlan biligsiz.

“Oğlak iliksiz, oğlan (sabi) bilig(ilm)siz.”

Boş neñke idi bolmas.

“Boş şeyin sahibi olmaz.”

Bugday katında sarkıç suwalur.

“Buğday tarlasında acı ot da sulanır.”

Boldaçı buzagu öküz ara belgülüg.

“Öküzlerin arasındaki yetişkin buzağıdan öküzlük beklenir.”

Bilmiş yek bilmedük kişiden yig.

“Bildik şeytan yabancı adamdan iyidir.”

DİVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Bir tilkü terisin iki la soymas.

“Bir tilki derisi iki def‘a soyulmaz.

Bir karga birle kış kelmes.

“Bir karga ile kış gelmez.”

Bîş ernek tüz ermes.

“Beş parmak düz (hepsi bir boyda) olmaz.

Birin birin miñ bolur, tama tama köl bolur.

“Birer birer bin olur, damlaya damlaya göl olur.”

Tāşıg ısrumasa öpmiş kerek.

“İsıramadığı taşı öpmek lazım.”

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Tāg tāgka kawuşmas, kişi kişiike kawuşur.

“Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur.”

Taz at tawarçı bolmas.

“Âbrâş atın kiracısı olmaz.”

Tāgıg ukrukın egmes, tenizni kaygıkın bögmes.

“Dağı kement eğmez, denizi kayak bölmez.”

Tay atatsa at tınur ogul ereğse ata tınur.

“Tay at olursa (yetişirse) at, oğul yetişirse baba dinlenir.”

DIVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Tapug tāş yerer, tāş başıg yarar.

“Hizmet taş yarar, taş baş yarar.”

Toyın tapugsak Tenri sewinçsiz.

“Papaz Allah ’a tapar, Cenâb-ı Hak sevinmez.”

Tikmeğinçe önmes tilemeğinçe bulmas.

“Dikmeyince bitmez, dilemeyince bulunmaz.”

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Tegirmende togmış sıçgan kök kökregiñe
korkmas.

***“Değirmende doğmuş fare, gök gürleyince
korkmaz.”***

Telim sözüg ukxa bolmas yalım kaya yıksa
bolmas.

“Çok söz anlaşılmaz, yalın kaya yıkılmaz.”

Tilkü öz înce ürse uduz bolur.

“Tilki kendi yuvasını hor görürse uyuz olur.”

DIVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Tılın tügmişini tışın yazmas.

“Dilin düğümlediğini diş açmaz.”

Tamu kapugın açar tawar.

“Rüşvet cehennem kapısını açar.”

Tünle yorup kündüz sewnür, kiçigde ewlenip
ulgađu sewnür.

***“Gece (yol) yürüyen gündüz ferâhlanır,
küçükken evlenen ihtiyarlıkta rahat eder.”***

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Tüzün birle uruş, ūtun birle üsterme.

“Halîm ile uruş, ‘arsıza i‘tirâz etme.”

Tewe silkinse eşekke yük çıkar.

“Deve silkinse eşeğe yük çıkar.”

Taygan yügürgenni tilkü sewmes.

“Tazının çok koşanını tilki sevmez.”

Çaksa tutnur, çalsa bilnür.

***“Çakmak çakılırsa tüter, söz kulağa işitdirilirse
(maksat) bilinir.”***

DIVANÜ LÜAGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Suburganda ew bolmas, topurganda aw bolmas.
“Eski mezarlıkta ev, yumuşak yerde av olmaz.”

Saçratgudın korkmuş kuş kırk yıl adrı yıgaç üze
konmas.

*“Faktan korkmuş kuş kırk yıl eğri ağaç
üzerine konmaz.”*

Sartnıñ azukı arıg bolsa yöl üze yir.
“Tâcirin azığı temiz olursa yol üzerinde yer.”

DIVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Sınamasa arsıkar sakınmasa utsukar.

“Tecrübesiz aldanır, tedbirsiz yenilir.”

Suw körmeginçe etük tartma.

“Suyu görmeden ayakkabı çıkarma.”

Kara bulıtıg yîl açar, urunç bile îl açar.

“Kara bulutu yel açar, rüşvet vilâyet feth eder.”

DIVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Kāz kopsa ördek kōlüg igenür.

“Kaz gidince ördek gölü mesken eder.”

Kānıg kān bile yūmas

“Kan, kan ile yıkanmaz.”

Kut belgüsi bilig.

“Sa‘âdet emâresi ilim ve akıldır.”

Yaş ot küymes yalawar ölmes.

“Yaş ot yanmaz, elçi öldürülmez.”

DIVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Kutsuz kuđugka kirse kum yađar.

“Düşkün, bahtsız kuyuya girse (üzerine) kum yağar.”

Kuruk kaşuk ağızka yaramas kurug söz kulakka yakışmas.

“Kuru (boş) kamış ağıza yaramaz, boş laf kulağa yakışmaz.”

Korkmuş kişike kōy başı kōş körünür.

“Korkmuş adama koyun başı çift görünür.”

DIVANÜ LÜGATİ-T TÜRK ATASÖZLERİ

Kuş balası kusınçığ, it balası oxşançığ.

“Kuşun tüyü bitmemiş yavrusu iğrenç, köpek yavrusu okşanacak kadar sevimli olur.”

Koş kılıç kınka sığmas.

“İki kılıç bir kına sığmaz.”

Kulan kuğugka tüşse kur baka aygır bolur.

“Eşek kuyuya düşse kurbağa (üzerine çıkar) aygır olur.”

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Kalın k̄az kulavuzsuz bolmas.

“Kaz sürüsü kulavuzsuz olmaz.”

Kalın kulan uwgasız bolmas.

“Eşek sürüsü çobansız olmaz.”

Kamug kişi tüz ermes.

“Herkes bir (seviyede) olmaz.”

DIVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Kuş kanatın er atın.

“Kuş kanadıyla, insân atıyla (övünür).”

Kîz birle küreşme, kısarak birle yarışma.

“Kızla güreşme, kısarakla yarışma.”

Kaynar ügüz keçigsiz bolmas.

“Taşkın ırmak geçitsiz olmaz.”

Kişi eti tirigle tatır.

“İnsân, eti sağlıkta tadar.”

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Kiçig ulugka turuşmas kırıguy sunkurka
karışmas.

***“Küçük büyükle dırüşmez (kavga etmez),
atmaca büyük doğana karşı gelmez.”***

Közegü uzun bolsa elig küymes.

“Maşa uzun olursa eli yakmaz (el yanmaz).”

Kişi alası içtin yılkı alası taştın.

“İnsânın alacası içinde, hayvanın dışında.”

DİVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Kişi sözleşü yılkı yıdlaşu.

***“İnsân söyleşmek, hayvân koklaşmak ile
(tanışirlar).”***

Kümüş künke ursa altun adakın kelir.

***“Gümüş güneşe ursa (güneş vuran yere
serpse) ayağıyla (yürüyerek) altın gelir.”***

Künde irük yok begde kıyık yök.

“Güneşte gedik, beyde sözünden dönmeğ yok.”

DIVANÜ LÜGATİ-T TÜRK ATASÖZLERİ

Künke baksa köz kamar.

“Güneşe bakanın gözü kamaşır.”

Közden yırasa köñülden yeme yırar.

“Gözden uzaklaşsa gönülden de uzaklaşır.”

Küz keligi yāzın belgölüg.

“Güzün gelişi yazdan bellidir.”

Müş oğlu muyavu togar.

“Kediden miyavlayan yavru doğar.”

DIVANÜ LÜĞATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Müş yakrıka tegişmes ayur kişi neñi yaraşmas.

***“Kedi, iç yağına uzanamayınca nâsın malı
bana yaraşmaz der.”***

Neçe yitig bıçek erse öz sapın yonumas.

***“Bıçak ne kadar keskin olsa kendi sapını
yontamaz.”***

Yāzın katıglansa kışın sewnür.

***“Yaza çalışıp yiyeceğini tedarik eden kışın
rahat eder.”***

DIVANÜ LÜGATI-T TÜRK ATASÖZLERİ

Yazmas atım bolmas, yañılmas bilge bolmas.

“Hatasız adım olmaz, yanılmaz âlim olmaz.”

Yogurkanda artuk ađak kösülse üşiyür.

“Yorgandan (artık) ziyâde uzatılan ayak üşür.”

Yalñus kâz ötmes.

“Yalnız kaz ötmez.”

Yılan kendi egrisin bilmes, teve bōynın egri tîr.

“Yılan kendi eğrisini bilmez. Devenin boynu eğri der.”